

Limbaje Formale și Automate

Tutoriat 5

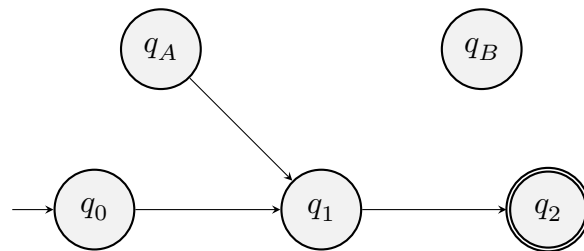
Gabriel Majeri

Minimizarea și echivalența automatelor finite

Ca să minimizăm un DFA, eliminăm stările *inaccesibile* și le grupăm pe cele *redundante*.

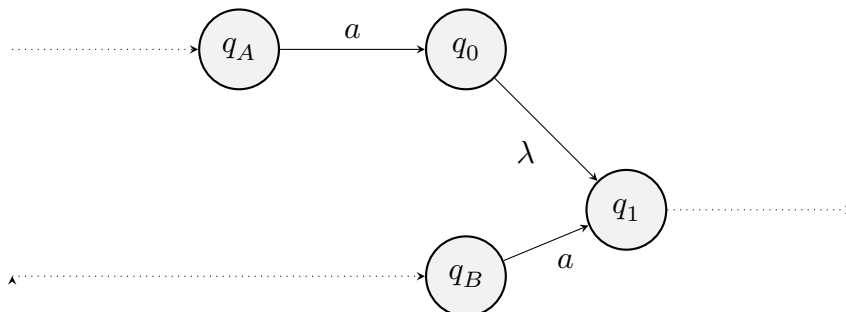
O stare este **inaccesibilă** dacă nu există niciun drum de la starea inițială la ea. Aceste stări pot fi eliminate fără problemă dintr-un automat, nu modifică limbajul acceptat de acesta.

Exemplu de stări inaccesibile (q_A și q_B)

Două stări sunt **echivalente** (nu pot fi distinse) dacă din ele se acceptă exact aceleași limbaje. Aceste stări pot fi unite într-una singură.

Exemplu de stări echivalente (q_A și q_B)

Asta ne permite să determinăm iterativ care sunt stările echivalente.

Forma Normală Chomsky (FNC)

În comparație cu automatele finite, la gramatici **nu** există o unică reprezentare minimă. Putem obține mai multe forme Chomsky pornind de la aceeași gramatică, și nu putem să le comparăm în vreun fel.

O gramatică se află în **formă normală Chomsky** dacă toate producțiile ei sunt de forma

- $A \rightarrow a$, unde a este un terminal
- $A \rightarrow XY$, unde X și Y sunt neterminale

Algoritm de obținere a FNC

Aceasta este ordinea **recomandată** pentru că limitează numărul de producții care apar în final (altfel, putem avea un număr *exponențial* de producții).

1. Eliminăm simbolurile cu o buclă care nu se termină. De exemplu, producțiile

$$\begin{aligned}A &\rightarrow B \\ B &\rightarrow C \\ C &\rightarrow A\end{aligned}$$

pot fi eliminate.

2. Eliminăm simbolurile care nu pot fi obținute plecând din simbolul de start. De exemplu, din gramatica

$$\begin{aligned}S &\rightarrow A \\ A &\rightarrow a \\ X &\rightarrow b\end{aligned}$$

putem elimina $X \rightarrow b$.

3. Înlocuim terminalii din producții cu neterminali. Dacă avem, de exemplu:

$$A \rightarrow AbCDe$$

transformăm în

$$\begin{aligned}A &\rightarrow ABCDE \\ B &\rightarrow b \\ E &\rightarrow e\end{aligned}$$

4. Eliminăm producțiile de lungime > 2 . Orice producție lungă poate fi spartă în mai multe producții mai mici. De exemplu:

$$A \rightarrow BCDE$$

devine:

$$A \rightarrow BX$$

$$X \rightarrow CY$$

$$Y \rightarrow DE$$

unde toate producțiile au lungime 2.

5. Eliminăm λ -producțiile. Dacă un neterminal are o producție care merge în λ , eliminăm această producție, căutăm toate celelalte producții care îl conțin,

$$A \rightarrow XaYb$$

$$X \rightarrow x \mid \lambda$$

$$Y \rightarrow y \mid \lambda$$

devine

$$A \rightarrow XaYb \mid aYb \mid Xab \mid ab$$

$$X \rightarrow x$$

$$Y \rightarrow y$$

Dacă într-o producție avem n neterminali care pot genera λ , o vom înlocui cu 2^n producții.

Observație. Prin acest proces este posibil să-l pierdem pe λ din limbajul generat de gramatică. Obținem ce se numește o gramatică λ -echivalentă cu cea inițială (aceleași cuvinte, dar lipsește λ).

6. Eliminăm producțiile unitate. Producțiile unitate sunt de forma

$$A \rightarrow B$$

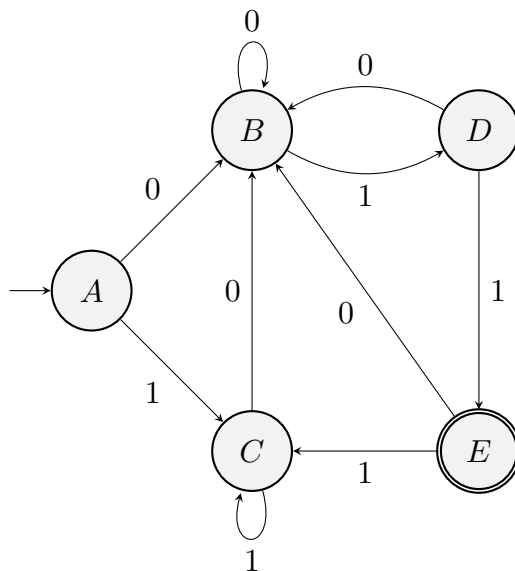
Eliminăm această producție, și înlocuim peste tot unde era B cu A (sau invers).

De ce este utilă această formă?

Un *parser* este un program care poate determina un cuvânt **aparține sau nu unei gramatici**, și dacă aparține, **cum se poate deriva** acesta. Un exemplu de algoritm care folosește FNC pentru a determina arborele de derivare este [algoritmul Cocke-Younger-Kasami \(CYK\)](#).

Exemple

Exercițiul 1. Să se minimizeze următorul DFA:

Rezolvare. O rezolvare pas cu pas se poate găsi în [acest video](#). □

Exercițiul 2. Să se reducă la Formă Normală Chomsky următoarea gramatică:

$$\begin{aligned} S &\rightarrow T \mid U \mid X \\ T &\rightarrow VaT \mid VaV \mid TaV \\ U &\rightarrow VbU \mid VbV \mid UbV \\ V &\rightarrow aVbV \mid bVaV \mid \lambda \\ X &\rightarrow Y \\ Y &\rightarrow X \end{aligned}$$

Aceasta este inspirată de cea care generează [cuvintele cu un număr diferit de a-uri și b-uri](#).

Rezolvare. Aplicăm pașii de mai sus:

1. Eliminăm ultimele două producții, care ciclează:

$$\begin{aligned} S &\rightarrow T \mid U \mid X \\ T &\rightarrow VaT \mid VaV \mid TaV \\ U &\rightarrow VbU \mid VbV \mid UbV \\ V &\rightarrow aVbV \mid bVaV \mid \lambda \end{aligned}$$

2. Eliminăm simbolul nefolosit X :

$$\begin{aligned} S &\rightarrow T \mid U \\ T &\rightarrow VaT \mid VaV \mid TaV \\ U &\rightarrow VbU \mid VbV \mid UbV \\ V &\rightarrow aVbV \mid bVaV \mid \lambda \end{aligned}$$

3. Extragem neterminalii a și b :

$$\begin{aligned} S &\rightarrow T \mid U \\ T &\rightarrow VAT \mid VAV \mid TAV \\ U &\rightarrow VBU \mid VBV \mid UBV \\ V &\rightarrow AVBV \mid BVAV \mid \lambda \\ A &\rightarrow a \\ B &\rightarrow b \end{aligned}$$

4. Spargem producțiile lungi în mai multe producții scurte, introducând noi neterminali:

$$S \rightarrow T \mid U$$

$$T \rightarrow VT_1 \mid VT_2 \mid TT_3$$

$$T_1 \rightarrow AT$$

$$T_2 \rightarrow AV$$

$$T_3 \rightarrow AV$$

$$U \rightarrow VU_1 \mid VU_2 \mid UU_3$$

$$U_1 \rightarrow BU$$

$$U_2 \rightarrow BV$$

$$U_3 \rightarrow BV$$

$$V \rightarrow AV_1 \mid BV_3 \mid \lambda$$

$$V_1 \rightarrow VV_2$$

$$V_2 \rightarrow BV$$

$$V_3 \rightarrow VV_4$$

$$V_4 \rightarrow AV$$

$$A \rightarrow a$$

$$B \rightarrow b$$

5. Eliminăm producțiile cu λ :

$$S \rightarrow T \mid U$$

$$T \rightarrow VT_1 \mid T_1 \mid VT_2 \mid T_2 \mid TT_3$$

$$T_1 \rightarrow AT$$

$$T_2 \rightarrow AV \mid A$$

$$T_3 \rightarrow AV \mid A$$

$$U \rightarrow VU_1 \mid U_1 \mid VU_2 \mid U_2 \mid UU_3$$

$$U_1 \rightarrow BU$$

$$U_2 \rightarrow BV \mid B$$

$$U_3 \rightarrow BV \mid B$$

$$V \rightarrow AV_1 \mid BV_3$$

$$V_1 \rightarrow VV_2 \mid V_2$$

$$V_2 \rightarrow BV \mid B$$

$$V_3 \rightarrow VV_4 \mid V_4$$

$$V_4 \rightarrow AV \mid A$$

$$A \rightarrow a$$

$$B \rightarrow b$$

6. Eliminăm producțiile unitate:

$$\begin{aligned}
S &\rightarrow VT_1 \mid AT \mid VT_2 \mid AV \mid a \mid TT_3 \\
S &\rightarrow VU_1 \mid BU \mid VU_2 \mid BV \mid b \mid UU_3 \\
T &\rightarrow VT_1 \mid AT \mid VT_2 \mid AV \mid a \mid TT_3 \\
T_1 &\rightarrow AT \\
T_2 &\rightarrow AV \mid a \\
T_3 &\rightarrow AV \mid a \\
U &\rightarrow VU_1 \mid BU \mid VU_2 \mid BV \mid b \mid UU_3 \\
U_1 &\rightarrow BU \\
U_2 &\rightarrow BV \mid b \\
U_3 &\rightarrow BV \mid b \\
V &\rightarrow AV_1 \mid BV_3 \\
V_1 &\rightarrow VV_2 \mid BV \mid b \\
V_2 &\rightarrow BV \mid b \\
V_3 &\rightarrow VV_4 \mid AV \mid a \\
V_4 &\rightarrow AV \mid a \\
A &\rightarrow a \\
B &\rightarrow b
\end{aligned}$$

Toate producțiile au fie doi neterminali în dreapta fie un singur terminal.

□